

Jumalateenistus Nõos P, 03.10.21 kell 11.00, 18. pühapäeval *post Trinitatis*

Lektsioonid: 2Ms 20:1–17; Rm 10:1–13

Pihikõne: 1Ms 8:22

Jutlus: Jh 13:31–35

Laulud: 215 (1–6); 314 (1–4, 5); 289 (1–3); 317 (1–5)

Kui nüüd Juudas oli lahkunud, ütles Jeesus: „Nüüd on Inimese Poeg kirkastatud ja Jumal on temas kirkastatud. Kui Jumal on temas kirkastatud, siis kirkastab Jumal temas ka ennast ja ta kirkastab teda just nüüd. Lapsed, ma olen teiega veel pisut aega. Te hakkate mind otsima, ja nagu ma ütlesin juutidele: „Kuhu mina lähen, sinna ei saa teie tulla”, nii ütlen ma praegu ka teile. Ma annan teile uue käsu: armastage üksteist! Nõnda nagu mina teid olen armastanud, armastage teiegi üksteist! Sellest tunnevad kõik, et te olete minu jüngrid, kui te üksteist armastate.”

Selles kirjakohas on peidus neli mõtet, mis on samas üksteisega orgaaniliselt seotud.

Esiteks mõte kirkastamisest. Igaks juhuks selgituseks: eelmises piiblitõlkes (1968) oli „kirkastamise“ asemel kasutatud sõna „austamine“ ja nii on tõlgitud ka kõige viimases, Jehoova tunnistajate piiblitõlkes.

Kirkastamisest või austamisest räägib Jeesus omakorda kahes mõttes. Esiteks ütleb Jeesus, et Jumal on Inimese Pojas ehk Jeesuses juba kirkastatud. Mida see tähendab?

See tähendab seda, et Jeesus on tunnistanud oma Isast võimsate tunnustähtede kaudu, millest Jh-s on esimene vee muutmine veiniks Kaana pulmas ja viimane lausa Laatsaruse surmast ülesäratamine. Jukka Thurén lisab (Johannese evangeelium, lk 174): „Jumala kirkastamine on tähendanud maailma valguseks olemist, Jumala tegeliku olemuse tuntuks tegemist, igavese elu andmist maailmale. Jumal ise on lasknud oma kirkusel ilmisksa saada Jeesuse sõnades ja tegudes. Aga sõna „temas“ tähendab viimselt ristilöödud Jeesust: just temas Jumal näitab oma kirkust.“

Ühesõnaga, see, et Jumal on inimese Pojas juba kirkastatud, tähendab seda, et Jumal on Jeesuse läbi maailmale ennast juba tutvustanud.

Teiseks kasutab Jeesus sõna „kirkastamine“ aga sellesamas mõttes, mis on kirjas Jh 17:5: „... ja nüüd kirkasta ka sina, Isa, mind enese juures selle kirkusega, mis mul oli enne maailma rajamist sinu juures!“ Jumala kirkus on küll, nagu öeldud, juba Jeesuse sõnades ja tegudes nähtav olnud, kuid nüüd kirkastub Jeesus taevas Jumalas. Poeg, kes oli vahepeal missioonil maailmas, saab jälle kolmainu Jumala taevasele troonile.

Teiseks mõtteks on meie tänases kirjakohas mõte Jeesuse peatselt lahkumisest. Ta ütleb oma jüngritele: „Lapsed, ma olen teiega veel pisut aega.“ Siis aga lahkun ma teie juurest ja teie ei saa mulle järgneda. Jeesus tahab siin loomulikult öelda seda, et tema peab varsti surema, surnuist üles tõusma ja minema taevasse oma Isa juurde. Kuid jüngrid talle järgneda ei saa.

Siiski pole see, tänu Jumalale, kogu tõde! Jeesus kasutab sõna „praegu“: „nii ütlen ma praegu ka teile.“ See annab lootuse, et hiljem ütleb Jeesus oma jüngrile midagi muud!

Nii ongi. Jh 14:2 ütleb Jeesus: „Minu Isa majas on palju eluasemeid.“ Ja lisab, et ta lähebki just ära jüngritele aset valmistama ning tuleb seejärel tagasi ja võtab nad endaga kaasa.

Kui suureks õnnistuseks on kristlastele see Jeesuse lubadus! Teame ju ka seda, et Jeesus tuleb viimsel kohtupäeval kohut mõistma elavate ja surnute üle. See tähendab ju, et Jeesust näevad kord kõik inimesed. Teda on juba näinud tema jüngrid pärast ta surnuist ülestõusmist, samuti apostel Pauluse sõnul päris paljud inimesed. Kuid jah, ka inimesed, kes teda oma eluajal pole näinud – ja neid on viimase kahe aastatuhande põlvkondadest enamus – näevad Jumala töötuse kohaselt teda päeval, mida teab ainult Jumal ise.

Siiski on vaid jüngrite privileegiks see, et Jeesus võtab nad kaasa sinna, kus on tema ise. Või siis Jeesuse sõnadega Jh 17:24: „Isa, ma tahan, et ka need, keda sa mulle oled andnud, oleksid minuga seal, kus mina olen, et nad näeksid mu kirkust, mille sa oled andnud mulle, sest sa oled mind armastanud enne maailma rajamist.“

Seepärast on iga Jeesuse jüngrid suurimaks küsimuseks oma elus: **kas Jeesus võtab taevariiki**

kaasa ka minu?

Käisin üleile Tartu Ülikooli usuteaduskonna 30. aastapäeva konverentsil, mis toimus ülikooli aulas. Konverentsi mõtteks oli anda ülevaade teoloogia tegemise ja õpetamise hetkeseisust Eestis. Sõna said VT ja UT teaduse esindajad, kirikuloolased, süstemaatilised ja praktilised teoloogid ning religiooniloolased ehk võrdleva usuteaduse esindajad.

Mina kui igapäevaselt kirikutööd tegev inimene küsisin endalt, kui palju aitab mind see töö, mida usuteaduse alal tehakse uurimisasutuses nagu seda on ülikool. Mul tekkis paralleel matemaatika ja usuteaduse vahel. Matemaatika on minu arusaama kohaselt alusdistsipliin, mis annab nii-öelda instrumendi teiste teadusalade probleemide lahendamiseks. Matemaatika ise ei saa lahendada inimkonna ees seisvaid probleeme, kuid ta saab aidata teha seda füüsikutel, inseneridel ja majandusinimestel.

Samamoodi annab usuteadus instrumendi Jeesuse jüngritele Jumala sõna ja Jumala tahtmise paremaks mõistmiseks. Kuid see ei tähenda veel seda, et Jeesus võtaks usuteadlase tehtud töö tasuks kaasa taevariiki.

Üleile oli ka rahvusvaheline muusikapäev ja ma jõudsin, lisaks usuteaduskonna pidupäevale, osa võtta ka mõnest muusikapäeva ettevõtmisest. Tajusin, kui võrd kõrge tasemega on eesti muusikakultuur ja kui suured professionaalid on need, kes selle taseme on saavutanud ja seda hoiavad. Ent võib ka küsida, kui palju aitab muusika kaasa sellele, et Jeesus võtaks muusikaga tegeleja endaga taevariiki kaasa?

Mõnes mõttes on ka muusika alusteadus või alusvaldkond nagu matemaatika. Muusika kõneleb otse hingele ja sellega on võimalik hinge liigutada. Kuid seda, millises suunas muusika hinge liigutama peaks, ei otsusta muusika. Muusika, mida esitavad kõrgetasemelised interpreedid, pannakse mingite ideede teenistusse. Üks neist ideedest on ka evangeeliumi kuulutamine, millega tegeleb kirikumuusika.

Tahan öelda seda, et muusika kui hingeasjadega seotud valdkond ei vii inimest iseenesest Jumala juurde, kui muusikat kui instrumenti selleks spetsiaalselt ei kasutata. Täpselt samamoodi nagu matemaatika üksi ei ehita maju või sildu või usuteadus ilma usuta ei vii Jumala juurde.

Kolmas mõte meie kirjakohas johtub eelmisest: niikaua, kuni Jeesust meie juures pole, peame me püüdma elada tema riigi vääriliselt. Ja seepärast annab Jeesus oma jüngritele käsu: „Nõnda nagu mina teid olen armastanud, armastage teiegi üksteist!“

Mida tähendab Jeesuse armastus meie vastu? Tuletame meelde tema tuntud sõnu Jh 3:16: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu.“

Kõigepealt on maailma armastanud Jumal. Tema armastus on olnud nii suur, et ta on andnud meie eest surma oma Poja. Just seeläbi on patuses ja kaduvas maailmas võimalikuks saanud taevane armastus, mis on tegelikult üle inimese armastamisvõime.

Juba VT-s on ju kirjas käsk üksteist armastada. 3Ms 19:18: „Ära tasu kätte ja ära pea viha oma rahva laste vastu, vaid armasta oma ligimest nagu iseennast! Mina olen Issand!“ Kuid armastust ei saa käskida, seda teab meist arvatavasti igaüks. Kui armastust meie sees pole, siis pole võimalik ka armastada. Kust seda armastust saada?

Jumal on sellele mõelnud ja andnud maailmale teada oma armastusest oma Poja vastu, mis omakorda on ilmnunud Poja armastuses tema jüngrite vastu: Poeg on oma elu andnud meie eest! Seeläbi on Jumal meile näidanud, mida tegelikult armastus tähendab ja andnud meile usus Jeesusesse Kristusesse Püha Vaimu, et ka Jeesuse jüngrite sees oleks armastus. Ja et nad nõnda suudaksid armastuse käsku tõepoolest ka täita.

Nõnda siis, kui ennist ütlesin, et usuteadus, matemaatika ja muusika üksi ei inimest tema ees seisva peaesmärgi täitumise, siis tuleb nüüd lisada: see tee peab olema armastuse tee. Inimesed oma tegevusvaldkondadega – olgu need siis usuteadus, matemaatika või muusika – annavad võimaluse Jumala armastust levitada. Teadused ja kunstid nende parimas avaldumisvormis aitavad inimestel üksteist armastavamaks muuta, on justkui vahendid Jumala armastuse edasikandmiseks.

Ja lõpuks Jeesuse neljas mõte meie kirjakohas: teie armastusest tunnevad inimesed, et te olete minu jüngrid! Ligimesearmastus pole mitte ainult käsu täitmine, vaid ka viis tunnistada maailmas

Jumalast ja Jeesusest Kristusest. Kui me elame vihates ja teeme vihategusid, siis me ei saa tunnistada Jumalast. Tõenäoliselt on seda igaüks teist ka tundnud: kuid vihkamine matab meid, siis esimesel momendil on see magus tunne. Kuid seejärel asendub see kohe meeletehtega, et meid on jäetud üksi oma vihaga. Jumal on meid üksi jätnud! Jumal ei armasta vihkamist ligimete vahel.

Jeesus ütleb Jh 15:26: „Kui tuleb Lohutaja, kelle ma teile Isa juurest saadan, Tõe Vaim, kes lähtub Isast, siis tema tunnistab minust. Ja teiegi tunnistate, sest te olete olnud minuga algusest peale.“ Jumal tänatud, maailmas on Jumala Püha Vaim, kes ilma meietagi tunnistab kogu aeg Jeesusest Kristusest. Tema tuleb sealt, kust ta tahab ja läheb sinna, kuhu ta tahab. Aga Jumala armust on Püha Vaim vahel ka meie peal, et me suudame oma usuteed käia, suudame rakendada oma anded inimlike tegevusvaldkondade raames ligimesearmastuseks ja suudame tunnistada, et Jeesus Kristus on Issand.

Küllap siis Jeesus, kes kord tagasi tuleb, võtab meidki kaasa igavesse taevariiki!

Aamen.